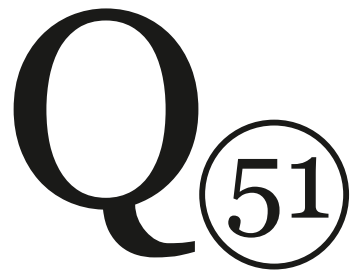

**aprenent amb persones adultes: educació permanent i novació,
ciutadania, democràcia i apoderament de les dones**

Quaderns d'Educació Contínua

**aprenent amb persones adultes: educació permanent i novació, ciutadania,
democràcia i apoderament de les dones**

Editors

Iolanda Corella Llopis
i pep aparicio guadas

Consell de direcció i coordinació

Tere Vila, Encarna Such Cardona, Juanma Sanchis Marqués, M. Nieves Roselló, María José Picher, Carlos Pallarés, Rosa Navarro, Pascual Múrcia Ortiz, Dolors Monferrer Ferrando, Rosa M. González Conca, Goio Fidel Sarmiento, Manuela Fuentes Martínez, Marta Malet Carol, Mila Grau Alepuz, Loles Martínez Cebrián, María Gabarda Riofrío, Francisca Borox López, Isabel Aparicio Guadas

Consell de redacció i assessorament

Antonia de Vita (UNIVR), Dolors Vinyoles (Escola de la Dona-Diputació de Barcelona), Inma Vilatersana, Jordi Vallespir (UIB), Antoni Tort (UVIC), Joan M. Senent (UV), Manuel Rodríguez (UV), José Ignacio Rivas (UMA), Piergiorgio Reggio (UNICATT), Cruz Prado (ULASALLE), Anna Maria Piusi (UNIVR), Agustí Pascual (UV), Isabel Redaño Francés (IPF), Sebas Parra † (UdG), Josep Mª Navarro i Cantero (LFCOOP), Peter Mayo (UM), Vicent Mas (UA), Àngel Marzo

(UB), Manel Martí Puig (UJI), Fernando Marhuenda (UV), Fernando López Palma (UB), Licinio C. Lima (UMINHO), Colin Lankshear (JCU), Michele Knobel † (MSU), Francesc Hernández Dobon (UV), Francisco Gutiérrez † (ULASALLE), Anna Gómez (UVIC), Paula Guimarães (UL), Pep Lluís Grau, Gloria Díaz (UB), Joan Colomer (UdG), José Clovis Azevedo (Centro Universitário Metodista IPA), Rafa Castelló (UV), Isabel Carrillo (UVIC), Marián Aleson Carbonell (UA), Xavier Besalú (UdG), Antonio Benedetto (UV), José Beltrán Llavador (UV), Clara Arbiol González (UV), Vicent Aparicio (UV), Júlia Haba Osa (UV), Marina Aparicio Barberán (IPF), Consol Aguilar (UJI), David Abril (UIB), Loris Viviani (IPF), Mariola Aparicio Cortés (EOI Xàtiva), Mercè Morey (UIB), Diego Morollón (IPF), José R. Belda Medina (UA), Eduardo Carbonero Martínez (epAlv), Magdalena Balle Garcia (CEPA Son Canals, Illes Balears), Maira Tavares Mendes (Universidade Estadual de Santa Cruz, UESC)

Correcció i traducció
Joaquín Martínez Ortiz

Disseny i maquetació
gap

Quaderns d'Educació Contínua ☆ 51

Primavera 2024 • 18 €

Quaderns d'Educació Contínua. Nova etapa Redacció, secretaria i administració:

C/. Sant Agustí, 7 • 46800 Xàtiva
tarepa.pv@gmail.com

ISSN: 1575-9016

ISSN: 2605-1796 (digital)

Dipòsit legal: V-5125-2000

Revista indexada en GeoDatos: Indexador de Geografia e Ciências Sociais
<http://www.dge.uem.br>

(Quaderns d'Educació Contínua
no es fa responsable de les opinions
dels col·laboradors de la revista.)

Títol: Aprenent amb persones adultes

Autor: persones anònimes

Tècnica: Pigments sobre roca

Dimensions: ?

Any: ?

IPF: Institut Paulo Freire • UV: Universitat de València • UdG: Universitat de Girona • UVIC: Universitat de Vic • UJI: Universitat Jaume I de Castelló • UA: Universitat d'Alacant • ACEFIR: Associació Catalana per l'Educació, la Formació i la Recerca/Associació Europea d'Educació d'Adults • UB: Universitat de Barcelona • FDC: Desenvolupament Comunitari • UIB: Universitat de les Illes Balears • UM: Universitat de Malta • UMINHO: Universitat del Minyo • UNIVR: Universitat de Verona • ULASALLE: Universidad de La Salle • UNICATT: Universitat Catòlica de Milà • UMA: Universitat de Màlaga • UL: Universitat de Lisboa • JCU: James Cook University • MSU: Montclair State University • LFCOOP: La Fàbrica Cooperativa

Sumari

editorial

carpeta

El feminisme com a eina epistemològica i pedagògica

Inmaculada Verdeguer Aracil i Sandra Obiol-Francés • 7

Repensar l'educació de adults: una forma d'enfortir la democràcia en temps de crisi

Francesco Vittori i Mattia Falser • 20

Decolonitzant l'Educació de Persones Adultes des de l'Aprenentatge Servei basat en l'art

Auxiliadora Sales i Ciges • 36

Els objectius de desenvolupament sostenible i la universitat com a eines de resistència i transformació per a les dones Khmer Krom

Julia Haba Osca • 51

contínua

Perspectives feministes i ecofeministes dels sabers pedagògics per a imaginar la transició eco-social

Antonia De Vita • 63

persones, territoris i experiències

Aprenent amb Alicia Gil Gómez: Gènere, Violència, Poder i Conflictes en les Organitzacions de Dones

Alicia Gil Gómez • 73

Juntes podem més

Begoña de Orte i Ana Vela López • 82

Discursos d'odi a l'aula: context i eines pedagògiques

Sergi Amat Giró • 92

Compartir experiències, aprenentatge a l'una

Mónica Sales Giner • 101

Bones pràctiques d'inclusió social i orientació laboral en educació de persones adultes. Aprendre a normalitzar la dis-capacitat intel·lectual

Teresa Begoña Cuenda Gómez i Rosario Bosch Rodríguez • 108

investigació

TAREPA-PV: el taller de renovació de l'educació de persones adultes al país valencià: una conversa sobre +40 anys de renovació pedagògica, la nostra perspectiva

Pascual Murcia, Dolors Monferrer, Paqui Borox • 115

arxiu

dialogica

La importància de la formació permanent quan aquesta està arrelada als contextos socials, culturals, i polítics i a la vida quotidiana

Dolors Monferrer Ferrando • 129

fotografia Acte de lliurament L'ESQUEIX a Sebas Parra • 136

llibres

Gènere, literatura infantil i juvenil i formació d'identitats. Consol Aguilar Ródenas

Irene Soler i Cremades • 139

Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitze el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i cursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

dialògica

La importància de la formació permanent quan aquesta està arrelada als contextos socials, culturals, i polítics i a la vida quotidiana¹

Dolors Monferrer Ferrando, IPF

¿Per què pense que és important reflexionar d'eixe tema?

En aquest món en el que vivim, amb la seva complexitat, amb unes informacions de radio, TV, xarxes socials, Tik Tok, Intel·ligència artificial, tota una xarxa de mitjans que van contant-nos el que volen que sàpiga'm, el que volen que pensem, i què ens van mostrant un món que no és el nostre quotidià, però és el que ens van repetint per tots llocs. Eixe bombardeig constant de notícies e informacions interessades venen des de mitjans de comunicació i plataformes que ens proposen un món ja pensat per a nosaltres i que ens afecta intensament i que neutralitza o anul·la els nostres pensaments.

És per això que pensar sobre el que visc, sobre el que em passa, el que passa al meu entorn ja siga el treball, el barri, el poble, el país... el que passa al món, cada vegada és més difícil, i més complex. Si, a més, li afegim que cada vegada hi ha menys espais i col·lectius de pensament, de reflexió..., i que aquest procés afecta fonamentalment a la població amb menys formació i educació i que, a més, coincideix en que és la més pobre i la més vulnerable.

¹ Conferència realitzada amb motiu de l'entrega de l'ESQUEIX 2023-2024 a Sebas Parra Nuño el 17 de gener de 2024, al CPFPA / APAP Francesc Bosch i Morata.

Lluny estem d'aquells temps que es pensava que l'educació i la formació eren una prioritat per a, amb ella i des d'ella, aprendre a llegir i escriure el món. Desenvolupar la capacitat crítica, la possibilitat de transformar-se, personalment i col·lectiva i, a la vegada, transformar el món.

Doncs, quin tipus de formació permanent tenim majoritàriament?; una formació no arrelada a les situacions i contextos de vida que viu una persona, una formació bancària, que diria Paulo Freire, no establida-constituïda a la vida i a les experiències de les persones que participen a la formació i, per tant, d'es d'aquesta posició-situació no és possible que pugui generar-se ni una lectura crítica del món ni un posicionament personal davant els reptes que aquesta vida, en una societat cada vegada amb més desigualtats, genera i colonitza. Tot aquest procés i programa ens fa cada vegada més apàtics, menys actius, amb menys esperança, sent persones que malgrat les dolentes situacions que vivim, no presentem ni es comprometem amb alternativa alguna.

No tenim espais ni temps per a veure que passa al nostre entorn, que ens passa a nosaltres, quin temps i valor li donem a les xarxes socials, que tot l'ocupen, que col·loquen mentides de tot tipus, que es basen en l'odi, la ràbia i la ira, que manipulen fins i tot eleccions polítiques i que estan posant en risc, d'una manera real i intensa, la democràcia. Tot està encaminat cap a un individualisme salvatge, al consumisme, que amaga les grans desigualtats socials que tenim al voltant en les nostres pobles i ciutats i en el món, una societat liberal/capitalista que ens va modulant per a que per a nosaltres el més important siguin els diners, l'aparença, el consumisme, el narcisisme, la competició-competitivitat en qualsevol àmbit, un sistema neoliberal que no vol la nostra reflexió, no vol que pensem que fem, per què ho fem i quines són les conseqüències de les nostres accions. Aquest neoliberalisme en el que vivim no facilita, tot al contrari, fa el possible para que entre altres qüestions, la nostra vida vaja al contrari dels valors i la pràctica educativa i sociopolítica que el Sebas ens mostrava en la seua vida quotidiana: compromís, solidaritat, esperança.

L'educació i formació arrelada al context de la vida quotidiana de les persones, ens possibilita un presa de consciència de la societat en la que vivim, i quan prenen consciència, i quan comprenem què ens passa, què passa al nostre voltant, a l'àmbit personal, a l'àmbit social, a l'àmbit cultural i a l'àmbit polític, la nostra posició deixa de ser alienada, dependent d'altres i esdevé autònoma i crítica i, d'aquesta manera, podem ser agents de canvi. Sols des d'ací emergeix l'esperança necessària per a moure'ns i actuar. Sols des d'ací podem convertir-nos en persones actives i esperançades. Un exemple clar, d'una persona que va fer una formació i una acció arrelada al seu context històric, educatiucultural i sociopolític, va ser Sebas Parra, exemple d'home compromès, autònom i, per tant, amb la capacitat de ajuntar-se i associar-se amb d'altres per tal de posar en marxa projectes diversos i variats en funció dels temps i de les circumstàncies de la seva vida.

Les persones que han tingut eixa formació i per tant eixa possibilitat de pensar i repensar singularment i col·lectiva el context socio-històric que els ha tocat viure, ens mostren que son actors i amos del seu propi destí. Son persones ètiques amb valors humans, valents, incombustibles, amb una gran espenta i amb una vida amb sentit. I, com va deixar escrit Paulo Freire:

«Ninguna persona ignora tot. Ningú ho sap tot. Tots sabem alguna cosa. Tots ignorem alguna cosa. Per això aprenem sempre.»

Per això, crec-considero per que aquesta ha estat la meua experiència, que per a realitzar aquest tipus formació, sempre ha de partir de les persones amb les que se realitza la formació. Sols amb ells i des d'elles, té sentit una formació situada. Perquè és entre tots i totes, els que com en un cercle de conversa, podem dir la nostra paraula i escoltar la paraula d'altra persona; paraules situades en context que ens mostren altres vides, altres situacions, altres mirades ben diferents a la de nosaltres. La meravella que és i significa el descobriment d'altres lectures del món, ens fa eixir del context en el que estem així com del context de la paraula del mestre com a única mesura, com a única paraula valuosa.

Aprendre a veure per què ens passa el que ens passa, i desmuntar una societat brutalment imbuïda d'un psicologisme tan bestial que sembla que tot ens passa per culpa nostra. Per alguna malaltia mental o per alguna cosa que en nosaltres no funciona, i no, la majoria de les qüestions, assumptes... que tenim són socials, culturals, polítics. Som part d'una societat que no funciona bé, ni atén ni es preocupa d'un gran nombre de persones: quan saps veure i analitzar, és quan te comprens i quan comprens als altres, ja pots actuar, ja pots imaginar altres alternatives, altres propostes. Perquè l'objectiu d'aquesta formació no ha de ser la repetició, no és el conformisme. Hem d'aprendre a veure críticament i a pensar per nosaltres mateixos, no podem renunciar a la capacitat de pensar i actuar. Caldria recordar el que deia Hannah Arendt: **per a que hi hagen governs fascistes, se necessiten ciutadans superflus.**

No cal dir més respecte del risc que tenim en aquest moment. D'ací la importància estratègica que per a mi té la formació que, en definitiva, és la capacitat de pensar i dialogar i actuar amb d'altres, fonamentalment perquè es deixa de ser víctima i se comença a ser autor de la pròpia existència. No hi ha submissió ni silenci.

També cal que les i els mestres canviem la nostra disposició, la nostra mirada absoluta, i que ens llevem de damunt els nostres prejudicis, i obrir els ulls, i acceptar i acollir al nostre alumnat, si veritablement volem una formació permanent que genere canvis significatius en les persones participants i en nosaltres. Podem aprendre a situar-nos d'una manera diferent davant-al costat... de persones que pateixen discriminacions per falta d'estudis, per ser pobres, per ser emigrants, per ser dones, per ser velles, per ser del col·lectiu LGTBI, per ser penat..., etc.; escoles, associacions, organitzacions poden ser illes de resistència si es converteixen en espais de formació i reflexió i espais d'acció. Evidentment d'accions col·lectives. Però per a actuar és necessària una qüestió fonamental, l'esperança. I sembla que escoltant tot el que ens envolta, no hi ha massa esperança. Cada vegada més escolte això de que «no hi ha futur». El canvi climàtic, la precarietat, la pobresa, els immigrants, les guerres... Tot el món parla del gran desastre. Els joves no tenen futur, diuen ells...

I crec, que amb aquest discurs-colonització mental estan aconseguint imposar la idea dominant d'una vida que no tinga significat, propòsit o vàlua, que cap cosa valga la pena, per a què si tot va a acabar, per tant, per cap cosa val la pena lluitar perquè de res serveix, tot és terrible i negatiu. De res serveix fer res... I, per tant, ens trobem davant una ciutadania apàtica, que delega i culpa als altres: sistema capitalista, polítics, empresaris, tots tenen la culpa de tot el que em passa i no puc fer res per canviar-lo... aconsegueixen que tingam un pensament de víctimes i que l'apatia aneguen cossos, paraules i processos... Quan eixe és el pensament dominant, l'esperança no existeix, cap cosa mereix la pena, això em duu a senyalar el nivell elevadíssim de intents de suïcidis de la gent jove: què està passant en l'educació i en la formació, en les famílies i en la vida? Però ens passa a tots per igual? Tots i totes hem perdut, ara en el segle XXI, l'esperança que ens du a l'acció?

Tornem a Sebas, ell va pertànyer al segle XX, sabia que la lluita era necessària, havia trobat el sentit de la seva vida allà on estiguera, fora on fora, el sentit el portava ell a dins, i el posava en acció amb els altres.

La majoria de la gent tendeix a pensar en l'esperança com una actitud que se situa en algun lloc entre el desig i la creença: el desig d'un resultat determinat i la creença de que alguna cosa afavoreix la seva realització. Esperem l'evidència en el món per a veure si se ajusta als nostres desitjos, i si la trobem tenim esperança; d'altra manera, no en tenim. Crec que l'esperança hem de buscar-la en nostre el pensament crític i en les nostres propostes alternatives per al canvi; l'esperança hem de construir-la.

De la mateixa manera que trobem un sentit a les nostres vides tenint cura uns d'altres, necessitem actuar amb esperança, comproment-nos amb els altres per a que la nostra vida tinga sentit. No, no podem permetre'ns contemplar el món com un lloc sense esperança. Però, no sols és necessària l'esperança, cal pensar si el món que construïm cada dia està basat en principis ètics o no. Voldria aprofundir en aquesta qüestió perquè en aquest sistema on vivim, no importa massa la qüestió ètica. Al sistema capitalista, en el qual estem immersos, li interessa que no ens adonem de la importància de les conseqüències de les nostres accions: «Fem el que volem, i si això suposa un perjudici a altres, doncs, no importa». Eixe dogma, el de fer i aconseguir sempre que el vull, és a dir, aconseguir l'acompliment dels desitjos, bascula tota la nostra societat: sobretot aconseguir el màxim de diners, de consum, de prestigi, d'èxit, de narcisisme i egocentrisme... i el que no l'aconsegueix, és per la seva responsabilitat. Aquests són els valors dominants: els pobres ho són perquè volen, que s'esforcen, que espavilen...

Parlen com si tots haguérem eixit del mateix punt de partida, com si les desigualtats i pel mateix, les oportunitats foren les mateixes, com si la societat fora justa, com si no hi haguera classes socials, com si tots partirem de la mateixa etapa. Aquest discurs insolidari i immoral és el discurs neoliberal dominant, i s'aprofiten de la manca de reflexió i de formació, nostra, dels que no som ni rics ni poderosos. Desvetllar això i adonar-nos de com la societat —publicitat, consumisme, radio, premsa, TV...— va sempre en la línia d'eixos desigs, és com van aconseguint que sigam d'una determinada manera: pretenen que el sistema on vivim continue sense fissures. Perquè ells saben, com diu el títol d'un llibre magnífic **«L'engranatge som nosaltres»**

Però en què hauríem de basar-nos per a establir si el que fem a la vida quotidiana és el correcte o no? Per a mi és la *Declaració Universal dels Drets Humans de 1948 aprovada per la ONU*, la que hauria de ser el marc on mesurar si les accions in-

dividuals i col·lectives que fem son correctes o no ho son: a favor de qui i en contra de qui... valors ètics oblidats. Uns Drets Humans signats per molts països que malauradament no s'acompleixen, ni tan sols al nostre país. Sols ja el primer article de la Declaració diu: **«Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets i dotats com estan de raó i consciència, deuen comportar-se fraternalment els uns amb els altres.»** I no es compleix.

Agafeu qualsevol titular de premsa o declaracions i veureu com no se considera a tots els ser humans igual en dignitat, ni en drets, i la relació és d'exclusió i dominació. Desvetllar tot això és fa des d'espais de formació però de manera presencial. És en la presència és on se dona **l'acció en comú: comunicació**, és on es dona la relació necessària per a l'aprenentatge, per al diàleg, per a l'escolta, per a la confiança, per a l'acollida i el no juí, per a la reflexió... La capacitat crítica no el pot assolir una persona sola, l'aprenentatge es col·lectiu i necessita del debat, del diàleg, de l'argumentació amb altres diferents, és imprescindible la relació humana. I tot això son les maneres, les manyes, els compromisos... que el Sebas va fer al llarg de tota la seva vida i en totes les seves experiències i projectes. Sebas va estar en espais on el seu alumnat era majoritàriament emigrant, va participar en campanyes d'alfabetització en Nicaragua i d'altres llocs. Sebas no es menejava entre els poderosos, Sebas estava amb els més pobres, sabent que l'educació i la formació per als col·lectius més exclosos, és la formació més necessària perquè son els més explotats i els que tenen vides més precàries.

Però m'agradaria ara, canviar la mirada. Estic segura també que tot això el Sebas el va aprendre: ell era conscient del que li ensenyava el seu alumnat. Vaig a explicar-me: els mestres ensenyem, però també aprenem i, molt, dels nostres alumnes. Aprenem uns d'altres, com deia Freire. Estar amb les persones més excloses i pobres et fa veure com és i està sent veritablement el món. Un món injust, de grans desigualtats socials. Perquè també vaig aprendre, segur que igual que el Sebas i també segur que molts dels que esteu hui ací, que les persones que pateixen tantes injustícies, que diàriament els insulten, que maltracten la seva dignitat, que son marginades, silenciades, explotades, abandonades a morir o assassinades no poden donar-se el luxe de preguntar-se si tenen esperança. Eixes persones t'ensenyen com és de fort l'esperit indomable de l'ésser humà... Amb la seva vida, amb la seva força, amb les seves accions i lluites, elles son les persones que més m'han ensenyat, i son les persones amb més esperança que jo he conegut. S'aferren a la vida, no s'acovardeixen, son resistents, no perden la fe en la vida, individualment i col·lectiva, perquè culturalment tenen un sentit de la vida col·lectiva, no estan educats en el capitalisme, i saben que junts amb els altres aconsegueixen les coses. Són solidaris i s'ajuden: a criar fills, a cuidar-los mentre altres van a treballar o van a l'escola, a informar-se de possibles feines, a oferir treballs a altres, son solidaris, alegres, s'estimen...etc.

En definitiva, viuen en altra cultura, encara no dominada per la que tenim nosaltres i t'obrin tot un món. Pense que és important conèixer altres ambients, cultures i persones que no son del teu entorn, social, econòmic, cultural... no hi ha que estar sempre amb les persones que són com tu. Aprenem dels diferents. Quan estàs amb les persones més excloses i les més pobres de la societat,

perds el narcisisme i la importància que pugues donar-te. Et col·loquen en el teu lloc, et fan humil, i el que és més important, t'obris a ells i elles, i els aculls: te fan canviar a millor. Comences a llevar-li importància a moltes coses supèrflues, i a valorar altres. Però malgrat tot, necessitem l'educació i la formació, per a ensenyar-los a llegir i a escriure el món. Un món que és capaç fins i tot de matar-los, físicament i simbòlica.

Les desigualtats socials que hi han entre nosaltres són cada vegada més grans, hem d'apropar-nos i deixar-nos «tocar» pels que no són tan privilegiats com nosaltres, perquè ens fan rebels, perquè ens donen la força per a resistir, per a lluitar i no callar, en definitiva perquè ens fan humans, com era Sebas Parra, un ser humà admirable, un referent, un mestre: ell tenia l'energia, la força i l'esperança dels pobres. Sebas mai va deixar de ser lliure perquè va conservar la seva força moral i l'esperança: ***un o una és lliure mentre conserve el seu compromís de llibertat, mentre no es considere víctima.***

Vos anime a participar en espais i col·lectius de formació, reflexió i acció, en les escoles d'adults, associacions, centres culturals, ong's, etc. per a llegir i escriure el món, si no, altres el continuaran fent per nosaltres i contra nosaltres. *I també recordant que per molt opressiu que siga un sistema social, mai xafa per complet la dignitat humana.*

Doncs, és possible si cadascú/na tenim l'esperança necessària.

INSTITUTO
Paulo Freire

Associació de Persones
Adultes Participants
CPFFPAFRANCESSBOSCHIMORATA

TAREPA - PV

Taller per a l'Acció Renovadora
de l'Educació Permanent d'Adults

L'ULLAL Edicions

AJUNTAMENT DE
LA POBLA DE FARNALS

Assumiràs la veu d'un poble,
i serà la veu del teu poble,
i seràs, per a sempre, poble,
i patiràs, i esperaràs,

(...)

Allò que val és la consciència
de no ser res si no s'és poble.
I tu, greument, has escollit.
Després del teu silenci estricta,
camines decididament.

Cent d'Estellés
1924-2024